

KAI DU GINČIJASI, TREČIAS TYLI

Atrodo, "Naujasis židinys" įteisins naują žanrą: vertėjų pasikalbėjimus su kritikais. Neseniai (1991 Nr. 7 ir 10) vertėjas S. Narbutas kalbėjosi su kritiku V. Ališausku apie Jobo knygos vertimo subtilybes, o ši kartą vertėja E. Ulčinaitė norėtų pasikalbėti su kritike D. Narbutiene, 1991 Nr. 11-12 išspausdinusia knygos Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis "Kelionė į Jeruzalę" (V.: "Mintis", 1990) recenziją. Iš esmės teigiamai vertindama šį leidinį (visos knygos vertėja yra O. Matusevičiūtė), D. Narbutienė nurodo netikslumus, esančius T. Treterio eilėraščių vertimuose, kuriuos, kaip sakoma, vertė E. Ulčinaitė. Iš karto pasakau, jog sutinku su visomis pastabomis, nes jos yra absoliučiai teisingos. Nesutinku tik su tuo, kad esu tų eilėraščių vertėja. Tiesa, knygoje tikrai parašyta mano pavardė, bet tai tebūnie jos leidėjų ir redaktorių sąžinės reikalas. Nepriimu šių vertimų autorystės todėl, kad nemačiau nei suredaguoto teksto, nei korektūrų.

Žmogui, bent kiek mokančiam lotynų kalbą, visiškai aišku, jog antraštė "Prophonema Religionis ad Illustrissimum duces N. Ch. Radzivilum" tegalima versti tik "Religijos pasveikinimas Šviesiausiam kunigaikščiui M. K. Radvilai". Būtent taip mano ir išversta mašinraštyje, kurį įteikiau leidyklai. Deja, Redaktorė ištaisė į "Religinis pasvei-

kinimas", kas aiškiai keičia teksto prasmę.

Recenzijoje cituojamos eilutės:

Non popularis ad hoc impulit aura,
nec aurum,
At vehemens ador Numinis
atque mei, -

mano buvo išverstos:

Ne trumpalaikė šlovė, ne auksas
keliauti patraukė,
Tik troškimas uolus Dievą
pagarbt ir mane.

Skaitytojui aišku, kad "mane" reiškia Religiją, t.y. kalbantį asmenį, kuris buvo įvardintas pavadinime. Redaktorė ištaisė:

Ne trumpalaikė šlovė, ne auksas
keliauti patraukė,
Tik troškimas uolus, tik Dievą
pagarbinti noras.

Taigi čia išnyksta kalbantysis asmuo, ir iš esmės pakinta vertimo prasmė.

Stebiuosi, kaip Gerb. D. Narbutienė nenurodė akivaizdžių eiliavimo trūkumų. Sakoma, kad eilėraščiai parašyti ir išversti eleginiu distichu. Parašyti - taip, bet išversti? Tepabando kas nors eleginio disticho metru perskaityti eilėraščio "Šviesiausiojo Pono Kunigaikščio Mikalojaus Kristupo Radvilcs portretui" antrąją eilutę, eilėraščio "Religijos pasveikinimas..." aštuntą, devynioliktą,

dvidešimt penktą, dvidešimt aštuntą eilutes. Gal Gerbiama Redaktorė galėtų pasakyti, koks čia metras, nes aš nežinau. Suprantu, kad mano vertimas: "Tau vadovaujant regiu aš pergalės savo triumfą" nėra teisingas gramatiškai, nei gražus stilistiškai. Tačiau Redaktorė turėjo suprasti, kad keisdama šią eilutę į: "Tavo vadovaujamas, regiu aš pergalės savo triumfą", ji griaua eilėdarą. Manau, jog tokiu atveju turėjome kartu ieškoti išeities ir neabejoju, jog būtume ją radę.

Deja, mūsų leidyklose jau seniai įsigalėjusi šventa nuostata, jog autoriams ir vertėjams suredaguoto teksto rodyti nereikia. Nesu mačiusi ne tik šito leidinio, bet ir anksčiau "Minties" leidyklos išleistas "Filosofijos istorijos chrestomatijos" redakcinio egzemplioriaus, dėl ko suredaguotuose tekstuose liko nemažai klaidų. "Šviesos" leidykla neseniai išleido knygą "Antikos pedagogai", ir vertėjai vėl susiėmė už galvų: jų vertimas tarpais neatpažįstamai "suredaguotas", prasmė pasikeitusi. Tad kritikai vėl galės kaltinti vertėjus neišmanymu, o redaktoriai kukliai tylės.

Taigi šiūla redaktoriais nebūti tokiems kukliems ir įrašyti savo pavardę didžiosiomis raidėmis tituliniam lape. O vertėjas arba autorius tebūnie nurodytas knygos gale, kaip tam tikras priedas prie leidinio. Taip nebus pažeistos autorinės teisės, o kritikai žinos, kam adresuoti savo pastabas.

Eugenija Ulčinaitė

Šiame skyriuje spausdinamų tekstų neredaguojame ir honorarų už juos nemokame. - Red.